

Vodný Žurnál

Štvrtročník
9. ročník 2/2017

Prinášame Vám to najčennejšie...

V kráľovskom meste
zdravý duch

nech sa páči
Vodovodná

5

9

Aktuality 3

Čistiareň ako zdroj znečistenia? 3

VVS, a.s. odmenila šikovných žiakov ZŠ 4

Zábavný deň malých vodárov 5

Noví fanúšikovia vody z vodovodu 6

Športové hry 9

V kráľovskom meste zdravý duch 9

Reportáž 13

Moderná technika v prospech človeka 13

O ľuďoch 17

Nikdy nerobíme to isté, vždy riešime

iný problém v inom prostredí 17

Relax 19

XXI. Okresné dni vody v Michalovciach

Vo štvrtok 20. apríla 2017 sa na Zemplínskej šírave v hoteli Glamour konali dvadsiate prvé Okresné dni vody pri príležitosti Svetového dňa vody. Okres Michalovce bol medzi prvými na Slovensku, ktorý začal organizovať toto podujatie v rámci celonárodných aktivít.

Tento rok sa na konferencii zišlo 100 popredných zástupcov štátnej správy, výskumných organizácií, vysokých škôl a vodárenských výrobných podnikov. Doteraz na Okresné dni vody prišlo vyše 1 880 účastníkov.

Garantom podujatia bol Slovenský vodohospodársky podnik (SVP), š. p. Banská Štiavnica, OZ Košice, Správa povodia Laborca a záštitu nad tohtoročným podujatím prevzala Výskumná hydrologická základňa ÚH SAV Michalovce. Spoluorganizátormi boli Východoslovenská vodárenská spoločnosť (VVS), a.s., závod Michalovce, NPPC – Výskumný ústav agroekológie Michalovce, Regionálny úrad verejného zdravotníctva Michalovce a Okresný úrad Michalovce.

V prednáškovom bloku odznelo 11 príspevkov, ktoré predniesli profesori a docenti z STU v Bratislave, TU v Košiciach, UPJŠ v Košiciach a poprední odborníci z ÚH SAV Bratislava, RÚVZ Michalovce, SHMÚ Košice, SVP, š.p., OZ Košice a VVS, a.s., závod Michalovce. Z podujatia je každoročne vydávaný zborník referátov.

V rámci Okresných dní vody boli tak ako po iné roky pre obyvateľov okresov Michalovce a Sobrance ponúkané bezplatné analýzy

vzoriek vody z domových studní na stanovenie obsahu dusičnanov. Vzorok vody boli analyzované v Michalovciach 21. 4. 2017 na VHZ ÚH SAV a 22. 3. 2017 vo VVS, a.s. a na RÚVZ. Počas 20 rokov si dalo urobiť bezplatnú analýzu vody viac než 6 200 domácností.

Ďalšou sprievodnou akciou pre účastníkov bolo vyšetrenie cholesterolu z kapilárnej krvi a stanovenie oxidu uhľnatého vo vydychovanom vzduchu u fajčiarov s využitím prístroja smokerlyzer pracovníkmi RÚVZ. Sprievodné akcie sa každý rok tešia vysokému záujmu účastníkov konferencie a občanov.

(red.)

Foto: archív redakcie

Vodný žurnál – časopis Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s., Komenského 50, 042 48 Košice. www.vodarne.eu.

Vydavateľ: Agentúra PENELOPA, s.r.o., Omská 22, 040 01 Košice. **Šéfredaktor:** Mgr. Martina Hidvéghyová, **e-mail:** hidveghyova@penelopa.sk. **Zástupca šéfredaktora:** Mgr. Alena Havrilová, **e-mail:** obchod@penelopa.sk. **Zodpovedný redaktor:** PhDr. Peter Furmaník, **Redaktori:** Helena Sukeniková, Helena Sičáková, Ing. Jana Petráková, Henrieta Krištofová, Jana Pavliková, Mgr. Ivana Adamečková, Bc. Eva Harakalová, Gabriela Liptáková, Alena Pangráčová-Piterová. **Sídlo redakcie, príjem inzercie:** Agentúra PENELOPA, s.r.o., Omská 22, 040 01 Košice, **tel./fax:** +42155 677 00 76. **Grafika a sadzba:** Agentúra PENELOPA, s.r.o. **Tlač:** Rotaprint Košice. Autorské práva vyhradené. Akékoľvek rozmnožovanie textu, grafiky a fotografií vrátane údajov v elektronickej podobe, len s predchádzajúcim písomným súhlasom redakcie. Nepredajné.

Na tohtoročnej konferencii Kvalita vody vo VVS
sa rozprávalo len na samé zaujímavé témy

Čistiareň ako zdroj znečistenia?

Vlani sa vo VVS z 375 odberných miest z vodárenských zdrojov odobralo 816 vzoriek vody a pracovníci laboratórií z nich vykonali spolu 29 943 stanovení ukazovateľov kvality surovej vody, pričom iba 598 stanovení (ani nie dve percentá) bolo nadlimitných. „Je potrebné ale zdôrazniť, že ide o surovú vodu, ktorá nie je určená na priamu spotrebu a **musí byť upravená** fyzikálnou, chemickou úpravou alebo len dezinfekciou. Upravená voda v rozvodnej sieti vyhovovala platnej legislatíve,“ zvýraznila **RNDr. Silvia Švecová** z útvaru chemickeko-technologických činností (ÚCHTČ) v referáte sumarizujúcom všetky exaktné údaje o kvalite vody, ktorú spoločnosť v roku 2016 dodala spotrebiteľom.

Zúžiť počet ukazovateľov!

Na 12. ročníku tradičnej konferencie Kvalita vody vo VVS sa pracovníci spoločnosti i početní hostia zamýšľali aj nad **pripripravenými zmenami** v slovenskej legislatíve týkajúcej sa vodárenstva či už všeobecne, ale aj konkrétne kvality pitnej vody. O legislatívnych zámeroch a chystaných zásadných zmenách informovala **Ing. Lýdia Bekerová** z Ministerstva životného prostredia (MŽP) SR, ale aj pracovníčky Regionálneho úradu verejného zdravotníctva (RÚVZ) v Košiciach **Ing. Zuzana Bratská** a **Mgr. Ivana Petergáčová**. Prijemne zapôsobilo, že pri požiadavkách na potrebu legislatívnych zmien vzišiel z prostredia hygienikov aj návrh na zúženie počtu pravidelne sledovaných ukazovateľov kvality pitnej vody všade tam, kde je dlhodobo stabilná a nevykazuje žiadne anomálie a žiadne prekročenia limitných hodnôt.

„Môžem len oceniť a poďakovať pracovníčke úradu verejného zdravotníctva pani Ing. Zuzane Bratskej, ktorá príspevok predniesla, za zdravý a trpezlivý pohľad na danú problematiku. Aj my vodári si totiž myslíme, že terajší veľmi zložitý a finančne zbytočne náročný monitoring s rozsiahlym počtom sledovaných ukazovateľov kvality nemá opodstatnenie pri všetkých vodárenských zdrojoch, a to tam, kde je kvalita vody veľmi dobrá a nemenná,“ uviedla vedúca ÚCHTČ **Ing. Nataša Riganová**.

Pre Vodný žurnál spresnila, že na Slovensku máme zdroje, kde je dlhodobo veľmi kvalitná voda a ako príklad uviedla vodárenskú nádrž (VN) Starina, ktorá je **najväčším zdrojom** pitnej vody pre VVS (zásobuje 32 percent obyvateľov v pôsobnosti spoločnosti), z čoho vyplýva i vysoká početnosť odberov. „Oslovíme príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva a využijeme možnosť zúžiť monitorovanie ukazovateľov kvality vody zatiaľ z hľadiska rádiologických ukazovateľov. Oprieme sa pri tom o preukázateľne stále a vyhovujúce hodnoty ukazovateľov kvality pitnej vody a jej zdroja doložené štatisticky reprezentatívnym počtom údajov v zmysle príslušnej legislatívy.“

Na konferencii boli prezentované aj nové technológie v oblasti čistiarenstva. Napríklad **systémy bioaugmentácie** (pridávanie mikrobiálnej populácie do procesu čistenia s cieľom poskytnúť doplnkovú kultúru množiacich sa organizmov) či nové systémy **riadenia procesov** pri čistení odpadových vôd a zároveň boli predstavené aj moderné, nedávno zrekonštruované čistiarene - ČOV Stropkov, ČOV Snina, ako aj ČOV Moldava nad Bodvou, z ktorej prinášame reportáž v inej časti tohto vydania Vodného žurnálu.

Problémom sú najmä lieky

Veľkú pozornosť prítomných vzbudilo vystúpenie **prof. Ing. Igora Bodíka, PhD.**, z Fakulty chemickej a potravinárskej technológie (FCHPT) STU v Bratislave, podľa ktorého sa v odbornej literatúre čoraz častejšie objavuje nový pojem: **ČOV - zdroj znečistenia**.

„Ide o to, aby čistiareň spĺňala svoju funkciu a bola čistiarnou a nie špiniarňou,“ zdôraznil. V hre sú lieky a drogy v odpadových vodách, ale aj keď sa v tejto súvislosti viac hovorí o drogách, lebo tie sú mediálne vychytenou témou, ktorá verejnosť priťahuje, podľa profesora Bodíka sú podstatne väčším problémom lieky. „**Koncentrácie liekov v odpadových vodách sú výrazne vyššie v porovnaní s nelegálnymi drogami**. Súvisí to s ich neustále sa zvyšujúcou spotrebou,“ zvýraznil a uviedol štatistický údaj, podľa ktorého napríklad v roku 2014 lekárne na Slovensku vydali pacientom 119,3 milióna balení rôznych liekov!

Problémom podľa Bodíka je aj to, že nie sú prebádané **krížové a kumulatívne** vplyvy zmesi rôznych liekov a drog na vodné organizmy a čistiace procesy, pretože ide o tisíce rôznych druhov liekov a v každom jednom meste, v každom štáte je prítomnosť týchto látok odlišná. Koncentrácie liekov a drog v odpadových vodách sú ovplyvnené aj **typom kanalizácie** (jednotná alebo delená), balastnými a dažďovými vodami, prítomnosťou priemyslu a podobne. „**Odhaduje sa, že do ČOV-iek na Slovensku sa spolu ročne dostáva napríklad 350 kg pervitínu, 550 kg lieku Tramadal (psychostimulant), ale aj cca 5 500 kg kardiovaskulárneho lieku Valsartan!**“

Hoci sa časť liekov a drog odstráni z vôd v čistiarnach biologickým rozkladom i sorpciou na kal, „**otázkou zostáva, do akej miery je sorpcia na kale stabilná a čo sa s tými látkami stáva po ich nepriamej aplikácii na pôdu a následnom vymrazení pôdy, po dažďoch, po slnečnom žiarení a podobne**. Je to problém, pred ktorým vodárenská obec už ďalej nemôže zatvárať oči a tváriť sa, že nejestvuje. Musí sa ním začať zaoberať,“ uzavrel profesor Bodík.

(fur.)

VVS, a.s. odmenila šikovných žiakov ZŠ

Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. v rámci aktivít pri príležitosti Svetového dňa vody nezabúda na tvorivých žiakov základných škôl, ani na dospelých. Aj tento rok vyhlásila v časopisoch Vodník a Vodníček súťaže o atraktívne vecné ceny.

Jednotlivci sa mohli zapojiť do literárnej súťaže vytvorením krátkej prózy v žánri rozprávka alebo rozprávania na tému „Môj deň po kvapkách“. Cieľom súťaže bolo rozvíjať kreativitu, štylistické schopnosti detí a upevňovať vzťah k životnému prostrediu i vode. Žiaci boli mimoriadne aktívni a zaslali množstvo zaujímavých príbehov, z ktorých odborná porota napokon vybrala 3 víťazov. Z bluetooth reproduktora sa tešila Katarína Artimová (10 rokov, ZŠ Harhaj, Marhaň), slúchadlá potešili žiačku Emmu Demčákovú (15 rokov, ZŠ Bystré) a chladiaca fľaša FROST Matúša Mikolaja (9 rokov, ZŠ Lubotice).

Celé triedy mohli o vecné ceny zabojovať vytvorením „ekonástenky“ venovanej Svetovému dňu vody, ktorej fotografiu bolo potrebné zaslať mailom na adresu redakcie do 11. apríla. Cieľom súťaže bolo vstúpiť deťom do vzťahu k vode, prírode, životnému prostrediu, ochrane vodných zdrojov. Najkrajšiu „ekonástenku“ sa podarilo vytvoriť žiakom ôsmeho a štvrtého ročníka zo Spojenej školy v Dobšinej. Vybojovali si digitálne švihadlá pre všetkých žiakov v triede. Mimoriadne aktívni boli žiaci zo ZŠ Lubotice, ktorí poslali niekoľko násteniek venovaných Svetovému dňu vody. Zaujali i žiaci 2. C a získali druhé miesto - seflie tyčky pre všetkých žiakov v triede. Trojicu víťazných „ekonásteniek“ uzatvorila 3. A zo ZŠ Kežmarská 28 v Košiciach. Žiaci sa mohli tešiť z atraktívnych zápisníkov a pier. Ceny víťazom oboch súťaží osobne odovzdali riaditelia jednotlivých závodov VVS, a.s. Ing. Jozef Polomský (závod Prešov), Ing. Gabriel Fedák (závod Košice), Ing. Viera Kavuličová (závod Vranov nad Topľou), Ing. Stanislav Prcúch (závod Rožňava) a Mgr. Vladimír Novák (závod Bardejov).

Časopis Vodník preveril vedomosti a pozornosť dospelých. Ak si čitatelia pozorne prečítali časopis a odpovedali na 12 jednoduchých otázok v teste, boli zaradení do žrebovania o super ceny. Šťastnými výhercami bluetooth reproduktora, slúchadiel do uší zn. TNB a chladiacej FROST fľaše sa stali Július Titič (Humenné), Martina Kušnírová (Malý Šariš) a Zdenka Karšková (Humenné). Ceny víťazom súťaže odovzdali osobne riaditelia závodov Ing. Jozef Polomský (závod Prešov) a Ing. Jozef Murín (závod Humenné). **Mgr. Dominika Senderáková, foto: archív**

Víťazná „ekonástenka“. Žiaci ôsmeho a štvrtého ročníka Spojená škola, Nová 803, Dobšiná s riaditeľom VVS, a.s., závod Rožňava Ing. Stanislavom Prcúchom.

2. C, ZŠ Lubotice a Ing. Jozef Polomský, riaditeľ VVS, a.s., závod Prešov.

3. A, ZŠ Kežmarská 28, 3. miesto – „ekonástenka“ a Ing. Gabriel Fedák, riaditeľ VVS, a.s., závod Košice.

Matúš Mikolaj, 9 rokov, ZŠ Lubotice – 3. miesto v literárnej súťaži „Môj deň po kvapkách“.

Zábavný deň malých vodárov

Prvý júnový deň sa už tradične nesie v znamení osláv našich najmenších. Ani Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. na ich výnimočný deň nezabudla a v nedeľu 4. 6. 2017 pre ne zorganizovala oslavu, ako sa patrí. Vodári si pre svoje ratolesti pripravili predpoludnie plné hier, súťaží a nekončiacej zábavy. Akcia sa už po tretíkrát konala v areáli Čičky na sídlisku KVP, ktorý sa zmenil na kolísku všetkej detskej radosti.

Deti sa už od skorého rána prebúdzali do krásneho slnečného dňa a preto na ich tvárach nechýbali radostné úsmevy. Už pred deviatou do areálu prichádzali prvé rodinky so svojimi detičkami a zábava sa mohla začať. V úvode všetky deti privítal moderátor, ktorý im aj vysvetlil, aké súťaže ich čakajú i aké ceny môžu vyhrať. Na prvom stanovišti si deti vyzdvihli diplomy a mohli sa pustiť do súťažení. Animátorky skúšali ich zručnosti v hádzaní loptičky na kolky, nosení vajička na čajovej lyžičke pomedzi prekážky a v hádzaní loptičky do dračej hlavy. Okrem iného na ne čakali

aj workshopy, kde sa naučili vyrábať poháre pomocou servítkovej techniky a mohli si vymaľovať rôzne predmety zo sadry. Po absolvovaní každej disciplíny dostali súťažiaci deti na diplom pečiatku a mohli si tak vyzdvihnúť svoju cenu. Čakali na ne sladké odmeny - keksíky, džúsy a cukríky, alebo hračky jo-jo, bublifuk, lietajúci tanier, farbičky, no i žiacke knižky.

Najobľúbenejšie aktivity boli jazda na poníkovi a maľovanie na tvár. Šikovné stonožkové animátorky vytvárali na vysmiatej tvárach detí hotové umelecké diela. Po areáli Čičky tak pobehovali rôzne zvieratká, superhrdinovia aj rôznofarebné kvietky. V závere sa konala súťaž s názvom Zmaľuj si svojho rodiča. A veru, skrášlené neostali len deti, ale aj ich odvážni rodičia. Odborná porota určila víťazov a deti sa ponáhľali hľadať dračí poklad schovaný pri obrovskej trampolíne. Po urputnom pátraní sa k pokladu dopracovali a tesne pred jednou hodinou popoludní sa moderátor s deťmi rozlúčil so slovami: „Krásny zvyšok slnečného a horúceho dňa a vidíme sa opäť o rok, deti.“

Mgr. Dominika Hvizdošová

Foto: Marián Horňák

Noví fanúšikovia vody z vodovodu

Vodárenské spoločnosti na východe Slovenska, VVS, a.s. a PVPS a.s. sa spojili a 22. marca, na Svetový deň vody, odštartovali jarnú etapu kampane *Nech sa páči, vodovodná*. V priebehu takmer troch mesiacov si deti zasúťažili a nazreli do života známych osobností z východného Slovenska. Voda z vodovodu má nielen tisíce nových fanúšikov, ale aj nových detských konzumentov.

Desaťtisíce oslovených ľudí na sociálnych sieťach, viac ako 4 000 fanúšikov na Facebooku, stovky fanúšikov na Instagrame, chytľavé spoty v rádiách, videá „hustá voda“ na Youtube, súťaž a vynikajúca Pravá vodovodná show. Taká bola *Nech sa páči, vodovodná* 2017. Kampaň, ktorá podporuje pitie zdravej čistej vody z vodovodu namiesto sladených, ochutených, balených a bublinkových vôd, začala na Svetový deň vody krátkym náučným videom venovaným tej najvzácnejšej tekutine akú máme, vode. Vo videu sa deťom prihovoril generálny riaditeľ VVS, a.s. Ing. Stanislav Hreha, PhD. a symbolicky si s nimi pripil pohárom chutnej vody z vodovodu. Od tohto dňa voda z vo-

dovodu zbierala lajky na sociálnych sieťach Facebook a Instagram.

Organizátori si pre deti pripravili päť súťaží o zaujímavé vecné ceny. Deti fotili vodu,

15 žiakov základných škôl v Gelnici, Spišskej Novej Vsi, Košiciach, Snine, Revúcej, Svidníku, Spišskom Hrušove, Spišskej Belej, Šarišských Michaľanoch, Vranove nad Topľou, Chminianskej Novej Vsi, Bidovciach a Zemplínskej Teplici. Ceny im osobne odovzdali riaditelia príslušných závodov VVS, a.s. a zástupcovia PVPS, a.s..

Premiéra videoklipu k songu *Pravá vodovodná* v podaní Ely Martinčekovej a Andyho Ďuricu za sprievodu tanečnic VIVA.

písali básničky, odpovedali na kvízové otázky. Tí najúspešnejší, najaktívnejší a najkreatívnejší súťažiaci vyhrali zaujímavé vecné ceny. Powerbanky, smartwatch, bluetooth slúchadlá, bluetooth reproduktory, okuliare na virtuálnu realitu potešili

Hustá voda a naozaj husté videá

V jarnej etape kampane *Nech sa páči, vodovodná* boli novinkou krátke videá so známymi osobnosťami východného Slovenska z oblasti kultúry a športu, tzv. „hustá voda“, ktoré podporujú zdravý životný štýl a pitný režim založený na vode z vodovodu. O svojej práci aj o voľnom čase v nich porozprávala manažérka Centra pomoci Ligy proti rakovine v Košiciach, Ľubica Slatina. Majsterka sveta, Európy aj Slovenska v bikini fitness,

Saskia Cakoci, ktorá patrí medzi 10 najšportovcov Košíc za uplynulý rok poradila deťom prostredníctvom videa, čo ješ a piť, aby sa cítili fit. Tréner a tanečník OUTBREAK Dance Center Košice Majland, zasvätil žiakov do tajov break dance a porozprával o svojom vzťahu k tej najlepšej vode „vodovodnej“. „Voda je môj život“, vyhlásil vo videu Miro Hríbik a myslel to doslovne, keďže je majstrom sveta vo wakeboardingu a s doskou na vode priam čaruje. Skvelé mladé ambiciózne dievčatá z tanečnej skupiny VIVA prezradili, že svojím vystúpením vedú divákov nielen rozveseliť, ale aj dojať a rozplakať. Vášnivý cyklista s úžasným hlasom a frontman kapely Nocadeň tvrdí: „Keď sa znova narodím, budem profi cyklistom.“ Vraj bicykel mu najlepšie prečistí muzikantskú hlavu. A čo Rastó Kopina počas niekoľkokilometrových cyklotúr pije? No predsa pravú chutnú vodu z vodovodu. Talentovaná a krásna Victoria z Peter Bič Project sa predstavila vo videách „hustá voda“ ako skúsená jazdkyňa na koni a celá kapela ukázala deťom svoju skúšobňu, kde poctivo trénuje. Ako posledný sa deťom vo videách predstavil Tomáš Gáll, zakladateľ aktívnej bežeckej komunity Active Life. Videá deti zaujali, sledovali ich na sociálnej sieti Youtube a lajkovali ich prostredníctvom facebookovej stránky Vodovodná.

Hlavná výhra Pravá vodovodná show

Atraktívnym ťahákom celej kampane bola Pravá vodovodná show. Ak žiaci k svojej odpovedi na súťažnú úlohu, ktorá bola vyhlásená na Facebooku pripísali triedu a školu, svoju triedu zaradili do hlavného žre-

bovania o účasť na Pravej vodovodnej show. Desať tried ZŠ, do ktorých dodáva vodu VVS, a.s. a PVPS, a.s. si tak užilo jedinečný koncert skvelých slovenských interpretov a prevzalo pekné vecné ceny s logom kampane.

Víťazné triedy v súťaži na FB

- 8. A, ZŠ I. B. Zocha, Revúca
- 5. A, ZŠ Postupimská 37, Košice
- 9. A, ZŠ Severná 21, Moldava nad Bodvou
- 5. A, ZŠ s MŠ Šarišské Michaľany
žiaci zo ZŠ Granč - Petrovce
- 6. A, ZŠ Gelnica
- 5. A, ZŠ Nad Medzou, Spišská Nová Ves
- 7. B, ZŠ s MŠ Brezovica
- 2. C, ZŠ Gemerská 2, Košice
- 6. B, ZŠ Gelnica

7. júna naplnilo priestory košického Kultúrparku vyše 200 detí z celého východného Slovenska. Podujatie otvorila kapela Nocadeň, ktorá deťom zahrála svoje najväčšie hity. Hneď potom odovzdali riaditelia závodov Ing. Stanislav Hreha, PhD., generálny riaditeľ VVS, a.s. a Ing. Robert Tencer, generálny riaditeľ PVPS, a.s. tašky plné bomba cien jednotlivým triedam. Úspech na pódium zožala aj mladá slovenská hviezda Lina Mayer. „Najlepšia bola Lina Mayer, krásne spieva, pekne sa oblieka a je krásna. Máme aj jej podpis,“ tešila sa Anetka a jej spolužiačka Ema zo ZŠ Granč - Petrovce. Riaditelia vodárenských spoločností mali v rámci programu ešte jednu dôležitú úlohu, a to krst videoklipu k songu Pravá vodovodná. Krstilo sa samozrejme vodou z vodovodu a song v podaní Ely Martinčekovej a Andyho Ďuricu znel na pódium za sprievodu talentovaných dievčat z tanečnej skupiny VIVA. Vyvrcholením programu bolo vystúpenie kapely Peter Bič

Project, na ktorom sa vybláznili nielen malíčkí prváčikovia a druháčikovia, ale aj veľkí deviatáci zo ZŠ Severná, Moldava nad Bodvou. „Peter Bič bol parádny. Už sme ani nevládali skákať,“ smiali sa Petko a Jožko z Gelnice. Deti sa počas programu poriadne vyskákali, vytancovali a vykričali. Oficiálny program ukončili tanečnice VIVA a divadlo Haliganda, ktoré si pre deti pripravilo množstvo súťaží. Po skončení programu bola pre deti pripravená autogramiáda s účinkujúcimi a fotostena, kde sa mohli na pamiatku odfoťiť spolu s kapelami, spevákmi a speváčkami.

Vyspovedali sme aj pani učiteľku Janu Palenčárovú, ZŠ Šarišské Michaľany a pani učiteľku Mariannu Gamrátovú zo ZŠ Gemerská Košice, ktoré sa aktívne zapájali do kampane spolu so žiakmi.

Tomáš Tyšš zo ZŠ Študenská, Snina si prebral cenu (bluetooth slúchadlá) z rúk riaditeľa VVS, a.s., závod Humenné Ing. Jozefa Murína.

Ing. Stanislav Prcúch, riaditeľ VVS, a.s., závod Rožňava odovzdal cenu žiačke 6. ročníka ZŠ Hviezdoslavova, Revúca.

Žiakovi zo ZŠ Postupimská odovzdal smartwatch riaditeľ VVS, a.s., závod Košice Ing. Gabriel Fedák.

Peter Bič Project zahrali svoje najväčšie hity.

Ing. Stanislav Hreha, PhD., generálny riaditeľ VVS, a.s.
a Ing. Robert Tencer, generálny riaditeľ PVPS, a.s.
pri krste videoklipu Pravá vodovodná.

Zábava v plnom prúde.

Druháčikovia zo ZŠ Gemerská, Košice.

Autogramiáda umelcov.

Odovzdávanie cien víťazom.

Ako ste sa v škole dozvedeli o súťaži?

„Do školy nám prišli plagáty, tie som potom dala všetkým triedam, v ktorých učím biológiu, na Svetový deň vody. Piataci prejavili záujem, tak sme si každý týždeň, keď bola nová súťažná úloha prešli, aká je správna odpoveď, čo je nové na Vodovodnej, čo nové sa naučili o vode. Zapájala sa takmer celá trieda, lebo sme chceli mať vyššiu šancu vyhrať.“ (Jana Palenčárová, ZŠ Šarišské Michaľany).

Ako sa Vám páčil program?

„Program bol super, deti sa vybláznili, najmä dievčatá. Určite budú mať veľa zážitkov.“ (Jana Palenčárová, ZŠ Šarišské Michaľany).

„Žiaci dostali na Deň detí úžasný darček - vstup na Pravú vodovodnú show! Všetci sa tešili a bolo to pre nás všetkých veľké prekvapenie. Už pár dní pred touto akciou sme sa o nej rozprávali v triede, rozoberali sme, čo nás tam čaká, kto sa na koho a na čo teší. My s pani vychovateľkou Lenkou sme na túto špeciálnu príležitosť chystali tričká a kvapky. Očakávania boli veľké a musím potvrdiť, že sa naplnili. Deťom sa najviac páčila skupina Peter Bič Project, ktorej členovia perfektne spolupracovali s publikom - deťmi. Krik, spev, potlesk a tanec. To všetko sa striedalo a neprestávalo počas celého ich vystúpenia. Nemožno nespomenúť a nepochváliť aj Linu Mayer a Nocadeň, ktorí taktiež zaujali.“ (Marianna Gamráťová, ZŠ Gemerská Košice)

Čo hovoríte na kampaň, môžu si deti vďaka nej uvedomiť, že voda z vodovodu je lepšia ako sladené a balené nápoje?

„Kampaňou Nech sa páči, vodovodná sme boli príjemne prekvapení. So žiakmi sme na hodine informatiky sledovali videá a súťažné otázky a odpovedali sme na nich. Celá kampaň nepochybne vplývala na deti, ich pitný režim a zdravý životný štýl. Veľa našich detí začalo piť namiesto sladkých nápojov čistú vodu. Keďže máme v triede veľmi smädné deti, bežne si po dopití nápoja z domu „čapujú“ vodu z vodovodu. Bez nej sa nepohneme ani len na školský dvor. Najviac im zahasí smäd.“

Po koncerte - hneď na druhý deň, mala takmer celá trieda modrú fľašu, ktorú dostali ako darček a v nej čistú vodu. S istotou môžem povedať, že kampaň Nech sa páči, vodovodná pozitívne vplývala na všetky deti nielen v našej triede, škole, ale aj na celom Slovensku. Veríme, že počet detí, ktoré budú piť len čistú vodu z vodovodu, bude stále stúpať.“ (Marianna Gamráťová, ZŠ Gemerská Košice).

Mgr. Dominika Senderáková

Foto: Marián Horňák

V kráľovskom meste zdravý duch

*Z*námym mottom sa VVS, a.s. riadi už pekných pár rokov a za ten čas si športové hry našli stále miesto v kolónke firemných eventov. Dlhoroční favoriti a protihráči si počas roka brúšia zuby, trénujú, športujú, aby v deň D nastúpili pred súperom v perfektnej kondícii.

Rýchlosť, presnosť, sila, šikovnosť, technika, trpezlivosť, skúsenosť, to všetko rozhodovalo dňa 9. júna o tom, kto si tento rok odnesie pomyselný vavrín víťazstva. Už skoré ranné lúče predpovedali horúci deň i na severovýchode Slovenska, v Bardejove, kráľovskom meste, na návštevu ktorého sa tešili všetci. Hry sa konali tam i v Bardejovských Kúpeľoch a naozaj, vidieť mesto či Kúpele stojí naozaj za to.

Už od siedmej hodiny rannej prichádzali účastníci z celého východného Slovenska, z jednotlivých závodov VVS, a.s. plní odhodlania, ale najmä dobrej nálady. Ich cieľom bola Športová hala Mier,

pred ktorou sa konala prezentácia účastníkov, kde zároveň všetci dostali občerstvenie, reklamné predmety, mapku a informačný leták s inštrukciami. Niečo po ôsmej sa už vzorne nastúpení súťažiaci pohojdávali v rytme chytľavých ľudových piesní v podaní FS Šariš. Deti zo súboru, ktorý pôsobí pri ZUŠ Mikuláša Moyzeša v Prešove tancom, hudbou a spevom pomaly ale isto dostávali súťažiacich do varu. Keď si poniektorí zo súťažiacich spolu s nimi začali pospevovať známe melódie, bolo jasné, že atmosféra bude v tento deň vynikajúca.

Po dynamickom vystúpení šikovných detí, keď sa už dobrá nálada dala krájať, sa slova ujala moderátorka Veronika Slaninková, ktorá predstavila jednotlivé disciplíny. Tohto roku si naladení súťažiaci merali sily v disciplínach letný cross (kategória muži), letný cross (kategória ženy), malý futbal, nohejbal, stolný tenis, tenis (dvojhra muži), tenis (zmiešaná štvorhra), volejbal (muži), volejbal (ženy), rybolov. Pre vedenie spoločnosti si tento rok organizátori pripravili disciplíny bowling a streľbu.

Pred samotným odštartovaním hier moderátorka k mikrofónu pozvala generálneho riaditeľa spoločnosti Ing. Stanislava Hrehu, PhD..

Športovo oblečený predseda predstavenstva

Predsedom organizač-

ného výboru bol Ing. Stanislav Ševčík, ktorý pozorným okom dohliadal na plynulý priebeh akcie. Uvítacia časť tak bola ukončená

a začínala sa tá športová. Plná hala bola o pár minút prázdna, ostali v nej len tí, ktorí sa podujali reprezentovať svoj závod v disciplíne volejbal. Ostatných pripravené autobusy rozviezli na jednotlivé športoviská, tie boli v Bardejove a v Bardejovských Kúpeľoch.

Organizátori nezabudli ani na mimosúťažné aktivity. V krásnom prostredí, v akom sa konali tohtoročné Športové hry sa určite stačilo i prejsť po kráľovskom meste či po Kúpeľoch, kde sa kedysi chodievala liečiť i cisárovná Sissi. Romantika, história či estetika, architektúra dokázali vyplniť voľný čas. No v horúci deň určite padlo vhod i osvieženie sa v bazéne, ktorý bol k dispozícii v Bardejovských Kúpeľoch či prechádzka po nádhernom skanzene dokumentujúcom ľudovú architektúru minulých storočí.

Deň bol naozaj horúci a keď sa vyčerpaní a unavení, ale plní pohody a s úsmevom začali vraciť zo športovísk prví súťažiaci,

bol najvyšší čas zapísať výsledky. Tie boli netrpezlivo očakávané, keďže minulý rok vyhral až štyri kategórie závod Rožňava, ktorý sa zároveň stal i celkovým víťazom. Pred 17:00 hodinou sa unavení, ale napätí súťažiaci usádzali v kongresovej sále Hotela Alexander v Bardejovských Kúpeľoch, ktorý hostil účastníkov Športových hier na veľ-

zažehal súťažiacim excelentné športové výkony, no nezabudol zdôrazniť ducha fair play. Súťažiacich zároveň vyzval, aby si tento deň užili, utužili priateľstvá a nevenovali sa zbytočným hádkam. Aby nemysleli na prácu, ale naopak, aby si oddýchlí a načerpali nové sily a energiu.

V podobnom duchu sa slova ujal i MUDr. Boris Hanuščák, primátor mesta Bardejov. Usmiate a sympatický riaditeľ závodu Bardejov Mgr. Vladimír Novák v mene organizátorov privítal účastníkov Športových hier na území kráľovského mesta, vodárom poprial veľa krásnych zážitkov a spomienok, ale i veľa šťastia pri športových vý-

mi vysokej úrovni. Pár minút meškania nikomu neprekážalo, o 17:15 zaznel slávnostný jingel Športových hier Bardejov 2017 a vyhlasovanie výsledkov sa mohlo začať. Na úvod však, aby všetci výsledkov chitívi zostali naďalej v napätí, vystúpila kapela Ján Jendrichovský a jeho Priatelia (Johanni Buddies). Nikomu však pre-

dĺže-
ná chvíľka napätia neprekážala, Ján Jendrichovský najprv svojimi upravenými vodovodnými pesničkami, neskôr i ľudovkami či Metallicou dostal čakajúcich do varu tak, že už počas vystúpenia sa ria-

ditelia závodov vypytovali, kto to je. Spievali riaditelia, spievali súťažiaci, bavila sa celá kongresová miestnosť.

Prekvapenie večera sa ale počas vyhlasovania výsledkov nekonalo, závod Rožňava znovu suverénne vyhral štyri disciplíny a obhájil tak svoje prvenstvo z minulého roka. Rivalita medzi závodom Rožňava a generálnym riaditeľstvom pokračuje, na rozdiel od minulého roka sa žiaden rozstrel medzi nimi konať nemusel, generálne riaditeľstvo obsadilo počtom bodov druhé miesto. Na treťom mieste sa umiestnili dva závody, a to závod Bardejov a závod Humenné. Pán riaditeľ závodu Bardejov sa však rozhodol pre naozaj veľmi galantné gesto, ktoré si vyslúžilo veľkú pochvalu a potlesk – závod Bardejov sa ako organizátor rozhodol venovať tretie miesto závodu Humenné, čo vyvolalo uznanlivé reakcie a prirodzene závod Bardejov si týmto gestom vyslúžil celkom oprávnené cenu fair play, o správnom rozhodnutí svedčil i dlhotrvajúci potlesk.

Po rozdání cien, trofejí i diplomov na vyhladovaných, ale adrenalinom poháňaných športovcov čakala večera vo forme švédskych stolov. V hale to bzučalo ako v úli, uvoľnená a priateľská nálada sprevádzala súťažiacich i počas vystúpenia skupiny Lexel, ktorá si svoje nástroje rozložila o poschodie nižšie a zvuky jej piesní sa rozliehali celým hotelom až do polnoci. Ďalšie úspešné Športové hry tentokrát v nádhernom meste Bardejov máme za sebou a tešíme sa na budúci rok – stretneme sa v Rožňave :).

Mgr. Alena Havrilová
Foto: Marián Horňák

Disciplína	Poradie	Priezvisko a meno	Závod
Volejbal - muži	1	Svidník	Svidník
	2	Prešov	Prešov
	3	Bardejov	Bardejov
Volejbal - ženy	1	Generálne riaditeľstvo	Generálne riaditeľstvo
	2	Košice	Košice
	3	Humenné	Humenné
Nohejbal	1	Rožňava	Rožňava
	2	Generálne riaditeľstvo	Generálne riaditeľstvo
	3	Humenné	Humenné
Malý futbal	1	Rožňava	Rožňava
	2	Trebišov	Trebišov
	3	Vranov nad Topľou	Vranov nad Topľou
Stolný tenis	1	Mikušák Zdeno, Hrbál Ján	Rožňava
	2	Čech František, Smoliga Milan	Bardejov
	3	Lukáč Andrej, Maturkanič Marián	Humenné
Tenis - dvojhra muži	1	Kentoš Stanislav	Generálne riaditeľstvo
	2	Trnečka Vladimír	Rožňava
	3	Jurčo Stanislav	Humenné
Tenis - zmiešaná štvorhra	1	Laciaková Katarína, Dávid Oliver	Rožňava
	2	Kováčová Jana, Zvirinský Peter	Košice
	3	Duňová Anna, Strelec Daniel	Prešov
Letný cross muži	1	Zeľo Rudolf	Humenné
	2	Šatanek Jakub	Bardejov
	3	Jakubčo Milan	Svidník
Letný cross ženy	1	Wieleková Angela	Prešov
	2	Zeľová Marta	Humenné
	3	Fedáková Viktória	Košice
Rybolov	1	Pencák Juraj	Generálne riaditeľstvo
	2	Krišťan Ľubomír	Vranov nad Topľou
	3	Balogh Emil	Michalovce
Bowling	1	Novák Vladimír	Bardejov
	2	Babinec Kristián	Michalovce
	3	Fedák Gabriel	Košice
Strel'ba	1	Babinec Kristián	Michalovce
	2	Kavuličová Viera	Vranov nad Topľou
	3	Hézsely Róbert	Generálne riaditeľstvo
Celkové poradie	1	Rožňava	14
	2	Generálne riaditeľstvo	12
	3	Humenné	8

Krištáľovo čistá voda nevyteká z moldavskej ČOV-ky na nátlak Bruselu!

Moderná technika v prospech človeka

Jednou z rekonštruovaných čistiarní odpadových vôd (ČOV), ktorými sa spoločnosť právom popýšila i na nedávnej konferencii Kvalita vody vo VVS, je aj ČOV v Moldave nad Bodvou. Jej chod zabezpečujú moderné technológie a takmer o všetko sa stará všadeprítomná automatika.

Aj keď moldavská čistiareň je naprojektovaná ako plnoautomatizovaná s minimálnym zásahom obsluhy, nedá sa povedať, že by v nej neboli ľudia. Sú, aj keď ich počet bude postupne klesať. O tom sme sa ale boli presvedčiť sami. Našími sprievodcami po objektoch a zariadeniach čistiarne boli riaditeľ košického závodu VVS **Ing. Gabriel Fedák, PhD.**, technológička ČOV **Ing. Martina Schäffer** a majster **Jaroslav Szaniszló**.

Pripojená je i svetoznáma pamiatka

„V rámci projektu Bodva, celým názvom ‚Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie obcí v mikroregióne Bodva‘ sa uskutočnila aj **intenzifikácia a úplná rekonštrukcia** zastaranej, kapacitne i technologicky nevyhovujúcej a doslova rozpadávajúcej sa ČOV v meste Moldava nad Bodvou. Dnes je to moderná čistiareň naprojektovaná na kapacitu 15 168 ekvivalentných obyvateľov (EO), ktorá čistí odpadové vody zo samotnej Moldavy nad Bodvou i z neďalekých obcí Jasov a Poproč,“ informoval pán riaditeľ Fedák.

Ing. Gabriel Fedák, PhD.,

Ako ďalej uviedol, po ukončení nevyhnutnej skúšobnej prevádzky, ktorá prebiehala pod prísny dohľadom orgánov životného prostredia, bola táto čistiareň zhruba pred rokom (21. júna 2016) spustená do trvalej prevádzky s tým, že pracovníci závodu na ňu **postupne**

pripájajú ďalších a ďalších obyvateľov z už spomínaných obcí.

„Na čistiareň časom pripojíme i obce Mokrance a Čečejevce, v ktorých sa práve realizuje projekt na dobudovanie kanalizácií. Ale už teraz môžem smelo povedať, že rekonštrukciou tejto ČOV zabezpečujeme zvýšenie životného štandardu obyvateľov mesta i prilahlých obcí. Pokiaľ ide o spomínaný Poproč, časť obce bola už skôr napojená na kanalizáciu s vyústením do vlastnej obecnej čistiarny, ale tá kapacitne nestačila a recipient bol malý, preto je teraz celá obec napojená na túto ČOV.“

Napojený je už aj Jasov, kde kanalizácia predtým vôbec nebola. „V rámci projektu Bodva sa vybudovala kanalizačná sieť po celej obci, teraz pripájame jednotlivé ulice a ako zaujímavosť uvediem, že odkanalizovaná je už aj svetoznáma historická pamiatka - jasovský Premonštrátsky kláštor, ktorý chodia obdivovať turisti zo všetkých kontinentov.“

Pripájanie ide podľa pána riaditeľa Fedáka postupne. „Budujeme kanalizačné prípojky na základe žiadostí, ale snažíme sa najprv pripojiť väčších producentov odpadových vôd a až potom občanov, čo má svoju logiku. Záujem u občanov je, ale niektorí špekulujú. Zaslali sme im výzvu na pripojenie s tým, že ak sme im doteraz cenovo výhodne vyvážali obsah žump v rámci projektu Čisté obce, už to ďalej robiť nemôžeme a nebudeme.“

S postupným pripájaním ďalších producentov však súvisí to, že pre-

vádzka modernizovanej ČOV si ešte v podstatnej miere vyžaduje obsluhu, ktorú ale vodári chcú postupne utlmať. „Mienime už v krátkom čase napríklad úplne zrušiť nočné služby,“ spresnil riaditeľ závodu.

Duchovia tam neboli

Aj keď dnešná moderná čistiareň vznikla na základoch starej ČOV-ky, nie všetky jej objekty boli zlikvidované, niektoré z nich slúžia na zachytávanie dažďových vôd. „Ale zachovaný zostal napríklad aj starý kalojem,“ informovala nás pani Ing. Martina Schäffer.

Zároveň spresnila, že odpadové vody z Moldavy nad Bodvou, Poproču a Jasova sú do čistiarny gravitačne privádzané **jednotnou kanalizáciou** a prvým stupňom ich čistenia je mechanické predčistenie tvorené dvoma jemnými, strojovo stieranými hrablicami a dvoma lapačmi piesku so separátorom.

A potom si spolu prezeráme ďalšie technologické objekty vrátane dvoch liniek biologického čistenia a dosadzovacích nádrží so zhrabovacím mostom, ale napríklad i dva nové kalojemy a tiež zariadenia na odvodňovanie kalu. Práve však prichádza cisternové auto, a tak sa pristavíme pri nádrži na zvoz žumpových vôd. „Áno, práve sem do tejto

nádrže vpúšťajú cisterny obsah domových zúmp v rámci projektu Čisté obce,“ vysvetľuje pani Schäffer.

Pýtame sa na prebytočný kal. Ten sa gravitačne zahusťuje v kalojemoch, následne odvodňuje na dekantáčnej odstredivke a potom odváža do košickej ČOV-ky, odkiaľ ho likviduje zmluvná firma.

„Možno vám napadne, prečo je to také komplikované, ale ešte platia staré zmluvy s externou firmou. Postupne, ako sa táto čistiareň rozbieha a pripájajú na ňu ďalší a ďalší producenti odpadových vôd, sa tieto veci doriešia, aby sa ušetrili kilometre za odvoz do košickej ČOV-ky a tým aj zbytočné náklady,“ zdôraznila sympatická pani inžinierka, na ktorej vidieť, že svojej práci rozumie a má ju naozaj rada.

Spolu s ňou i majstrom Jaroslavom Szaniszlóom vchádzame do haly nazývanej dúchareň. Sú v nej dúchadlá riadené frekvenčnými meničmi, teda zariadenia, ktoré slúžia na dodávku vzduchu do systému - pre výživu baktérií. Množstvo pridávaného vzduchu sa riadi podľa požadovanej koncentrácie kyslíka alebo amoniakálneho dusíka, resp. podľa iných algoritmov.

Po celý čas, čo sme boli v dúcharni, sme duchov nestretli. Ani len jedného! Zato nám pílil uši intenzívny a veľmi nepríjemný zvuk vysokých frekvencií spôsobený chodom dúchadiel regulovaných frekvenčnými meničmi. A je len pocho-

pitelné, že v dúcharni sú na viacerých miestach farebne zvýraznené výstražné nápisy „Použi prilbu a chrániče sluchu!“, resp. „Používaj vhodné chrániče sluchu!“

Infračervená zábrana

Táto plnoautomatizovaná čistiareň je moderná aj z pohľadu riadiaceho systému, zdôrazňuje pani technológička. Kontrola celej prevádzky a chodu jednotlivých zariadení je zabezpečená prostredníctvom sofistikovaného riadiaceho systému s vizualizáciou údajov, a to jednak v riadiacom centre samotnej ČOV-ky, ale aj telemetrickým prenosom do košickej ČOV.

„Ide o to, že v prípade neprítomnosti obsluhy vieme kontrolovať a riadiť túto čistiareň priamo z ČOV Košice. Napríklad, ak by tu došlo k výpadku elektrického prúdu, spustí sa záložný zdroj, ktorý zabezpečí

dodávku elektrickej energie nevyhnutnej pre chod zariadení, aby sa žiaden technologický stupeň ani len na chvíľu nezastavil a do Bodvy neuniklo nič, čo sa do nej nesmie dostať,“ zdôraznila pani Ing. Schäffer.

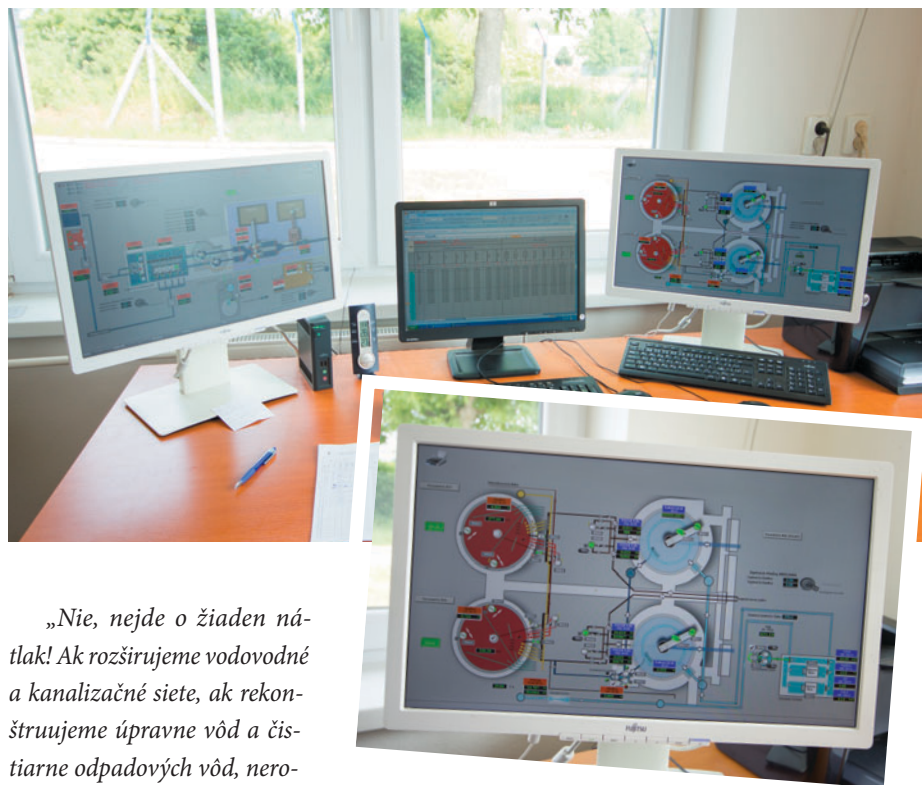
Zároveň spresnila, že objekt je takto na diaľku chránený aj z iného hľadiska. „Je obkolesený infračervenou zábranou, aby sa sem nik nemohol vlámať. Ak by sa o to pokúsil, hneď o tom vie dispečing strážnej služby, ktorý prijme príslušné opatrenia.“

Únia nás nenúti!

Natíska sa na jazyk otázka, ako to všetko vlastne je. Pripomeňme si, že začiatkom roka, keď vzbĺkla hystéria okolo vodného a stočného a mnohí odmietali uhrádzať faktúry, niektoré médiá to ešte viac nafukovali.

A poriadne podpichovali napríklad slovami, že dvojzložková cena, ktorú vodári chceli presadiť ako spravodlivejší variant, je vraj len skrytým zvyšovaním cien vodného a stočného. A muselo k tomu dôjsť, pretože na nátlak EÚ sa u nás budovali ČOV a kanalizácie, ktoré nik nechce, no zaplatiť ich musíme!

Hystéria už pominula, médiá ju ďalej neživia, našli si iné témy, ale problém zostáva. Svojich sprievodcov sa preto pýtame, či to všetko robia na nátlak z Bruselu.

„Nie, nejde o žiaden nátlak! Ak rozširujeme vodovodné a kanalizačné siete, ak rekonštruujeme úpravne vôd a čistiarne odpadových vôd, nerobíme to preto, aby si príslušný euroúradník v Bruseli mohol odfajknúť ďalšiu splnenú úlohu, ale preto, aby sme chránili zdravie našich ľudí i životné prostredie vrátane podzemných i povrchových zdrojov pitnej vody - pre seba i pre tých, čo prídu po nás,“ zvýraznil pán riaditeľ Fedák.

Technologička Martina Schäffer i majster Szaniszló súhlasne prikývnu a potom spolu ideme k terciálnemu stupňu a samotnému

odtoku z čistiarne, cez ktorý dôkladne vyčistená, priam krištáľovo čistá voda vyteká do recipienta - do rieky Bodva. „Pán redaktor, sám ste videli, aká voda priteká do čistiarne a teraz si predstavte, že by sa táto voda bez čistenia dostávala priamo do rieky! K tomu niet čo dodať.“

(fur.)

Foto: Marián Hornák

S prešovskými vodármi telom i dušou o tom, že táto profesia je krásna, lebo...

Nikdy nerobíme to isté, vždy riešime iný problém v inom prostredí

„Čo by som dal za to, keby som vyučených mladých vodárov mohol zvesiť zo stromu! Žiaľ, nedá sa. Taký strom, ktorého plodmi sú hotoví mladí vodári, v našom regióne nerastie. A myslím si, že podobné je to na celom Slovensku. Azda všetkým vodárenským spoločnostiam zúfalo chýba mladá krv,“ povedal vedúci strediska vodovodov Prešov Ing. Daniel Strelec (na fotografii).

Je o ňom známe, že sám je vodárom telom i dušou a čo je ešte dôležitejšie, obklopuje sa ľuďmi, ktorí cítia a zmysľajú ako on - žijú pre svoju robotu a rozumejú jej, nie je potrebné ich neustále viesť za ručičku a každú chvíľu usmerňovať, kontrolovať a napomínať.

Inak by to vraj nešlo. „Roboty je u nás ako na kostole a ja potrebujem ľudí, na ktorých sa môžem spoľahnúť a ktorým nie je potrebné všetko vysvetľovať od A do Zet, ale sami vedia čo majú urobiť a ako to urobiť,“ pousmeje sa inžinier Strelec.

Nutné tri roky?

Nemôžeme sa však nedotknúť témy aj z opačného konca: Áno, skúsený a spoľahlivý vodár, ktorý vie ako na to. Ale odkiaľ takých získať?

„O vodárenskú profesiu je medzi mladými veľmi malý záujem. Mladí vodári nie sú, plátať to ľuďmi iných profesií. Našťastie niektoré učilišťa už opäť vychovávajú inštalatérov,

ale zväčša je to taký - povedal by som - všeobecný domový inštalatér (čiastočne kúrenár, čiastočne plynár, elektrikár, vodár atď.). On vie mnohé veci urobiť v bytoch, aj vymeniť vodovodnú batériu a namontovať vodomer, ale nevyzná sa vo vodárstve, nemá ani len potuchy o tom, ako funguje vodovodná a kanalizačná sieť, nikdy nebol vo vodojeme, v úpravni vody či v ČOV-ke,“ zdôrazňuje vedúci strediska a po chvíli dodá:

„Môžem vziať aj automechanika, aj stolára aj konštruktéra lietadiel, môže byť múdry a veľmi šikovný, ale možno tri roky mu bude trvať, kým ako-tak spozná sieť. Ale ja ho potrebujem teraz! Preto by bolo dobré, ak by boli - ako to bývalo za starých čias - vyučení vodári, ktorí už počas školy spoznávajú celú sieť a všetko, čo s ňou súvisí.“

Pre a proti

Slovám inžiniera Strelca pritakávajú dvaja ostrieľaní vodárenskí harcovníci, ktorí sa pre toto remeslo rozhodli už dávno a - nikdy to vraj neolutovali. Starší z dvojice Jaroslav Kmec má 52 a mladší Marek Aron 40 rokov. Oba sú na pracovnej pozícii prevádzkového montéra vodovodov a kanalizácií.

A prečo neľutujú, že sa na celý život upísali vodárcine? „Začnime najprv tým, že je to veľmi ťažká práca, ale má aj dobré stránky, pre ktoré svoje celoživotné rozhodnutia neľutujeme,“ načrtol tému pán Kmec.

A konkrétnejšie? - dobiedzame.

„Mňa by nebavilo pracovať osem hodín v dielni pri jednom stroji. A rovnako by ma nenadchýnalo ani osem hodín sedieť na stoličke niekde v kancelárii,“ vysvetľuje pán Kmec a vyzve kolegu, nech povie on: „Ani mňa by to nebavilo. Na našej práci je zaujímavé, že každý deň sme vonku, vždy niekde inde a robíme niečo iné. Vždy riešime iný problém v inom prostredí a spoznávame iných ľudí, napríklad aj pri zriaďovaní vodovodných prípojok. Slo-

vom, nie sme zavretí medzi štyrmi stenami,“ zdôrazní Aron.

Tá vodárenská voľnosť, že prevádzkovi montéri vodovodov a kanalizácií nie sú v pracovnom čase niekde zatvorení, ale sú vonku v teréne a zakaždým robia niečo iné a zaujímavé a spoznávajú vždy iných ľudí, má i svoju horšiu stránku.

„Ak nemilosrdne páli slnko, sú 36-stupňové horúčavy a my musíme s helmou na hlave a v pracovných rukaviciach odstraňovať poruchu, nuž, nie je to veľmi príjemné. A rovnako nie je príjemné meniť prasknuté potrubie v 25-stupňovom mraze, ak vám do tváre vráža ostrý severák, ale už sme si zvykli,“ poznamená Marek Aron.

„Hovorí sa, že všetko má svoje pre a proti. A možno práve tá rôznorodosť, to je na vodárcine to krásne!“ prízvukuje Jaroslav Kmec.

Vetristé intermezzo

Začiatkom roku 2017 sme prežili nebyvajú tuhú zimu. Meteorológovia konštatovali, že také zimy neboli v niektorých regiónoch Slovenska 35 rokov, niekde aj viac. Ale ani koncom apríla, keď sme pripravovali túto reportáž, nebolo veľmi teplo a navyše, po Prešove sa prehánal nepríjemný, veľmi studený severák. Podľa záznamov Slovenského hydrometeorologického ústavu (SHMÚ) rýchlosť vetra v šarišskej metropole dosahovala v ten deň 21 metrov za sekundu! Psa nebolo hodno vyhnáť, a nie vodára...

Ale taká je už táto profesia. Má svoje pozitíva i negatíva.

Prerušili sme rozprávanie pri stole a s našimi spolubesedníkmi ideme do terénu, lebo tam ich už čakajú úlohy, akým oni hovoria cyklické, teda pravidelne sa opakujúce činnosti, ako sú napríklad plánované kontroly jednotlivých objektov v sieti. Našou prvou zastávkou bolo šupátko DN 300 mm. „Chlapi teraz budú robiť kontrolu pretáčania šupátka na tomto potrubí, ktoré je hlavným

zásobným radom do priemyselnej zóny južnej časti Prešova, smerom na Košice. Cez toto potrubie zásobujeme servisné i priemyselné podniky, veľkoobchodné sklady a podobne,“ vysvetľuje vedúci strediska.

Poučenie z krutej zimy

Potom prechádzame k hydrantu, ktorý je pri plote areálu závodu na Jesennej ulici na Delni. Hydrant je mnohoúčelový - slúži pre náhradné zásobovanie obyvateľstva cisternami v prípade veľkých porúch, ale aj pre preplachovanie kanalizačných potrubí a sem do areálu chodia so svojimi cisternovými autami aj externé subjekty, ktoré potrebujú vodu pre rôzne potreby - tu im presne odmerajú množstvo odobratej vody a doklad potom slúži pre následnú fakturáciu.

To, že hydrant je hneď za plotom, má svoj význam. Hasiči pri zásahoch si môžu načerpať vodu do cisterien priamo na vozovke. Kým nám Ing. Strelec približuje ďalšie zaujímavé fakty o prešovskom stredisku vodovodov, zatiaľ montéri Jaroslav Kmec a Marek Aron kontrolujú funkčnosť hydrantu.

„Takáto kontrola sa robí pravidelne dvakrát do roka - pred zimou a potom na jar. V prípade, že by s hydrantom nebolo niečo v poriadku, vykoná sa oprava, prípadne jeho výmena. Tohto roku bola mimoriadne tuhá zima a prakticky všetky hydranty v sieti sme mali beznádejne zamrznuté! Rovnako ako my vodári, aj hasiči boli bezradní. Po poučení z tohtoročnej zimy sme sa rozhodli tento hydrant obmurovať, zastrešiť, slovom, bude doslova zasadený do malej murovanej zateplenej budovy,“ dozvedáme sa.

Deti, kurčatá, kačky

Jaroslav Kmec je absolventom niekdajšieho odborného učilišta Pozemných stavieb v Prešove, odbor vodoinštalatér. „Odborný výcvik sme mali vo vodárňach - v dielňach tu na stredisku na Jesennej, ale tretí ročník, to sme už viac boli vonku na stavbách bytoviek. Práve vtedy sa stavalo sídlisko Sekčov. Robili sme aj vodu aj iné veci, montovali sme stúpačky.“

Vo vodárňach pracuje od roku 1983, nastúpil hneď po vyučení. Býva vo Veľkom Slivníku, je ženatý a jeho koníčkami sú práce okolo domu. „Prerábam starší rodinný dom

a venujem sa aj záhrade. Okolo jedného i druhého je práce viac ako dosť. Ale tá práca, to je môj koníček.“

Keďže je už po päťdesiatke, čiže slušne povedané - patrí do kategórie starší stredný vek, zaujíma sa, či medzi jeho koníčky nepatria už aj vnúčatá. „Nie, vnúčatá nie, ja mám ešte malé deti.“ (Smiech.)

Potom spresní, že deti majú sedem a jedenásť rokov a musí sa im venovať. A venuje sa im rád.

Marek Aron absolvoval bývalé SOU stavebné v Prešove v odbore vodoinštalatér. Do vodární nastúpil v roku 1994 hneď po vyučení. Býva v Dulovej Vsi, je ženatý, má dve deti vo veku dva a pol a jedenásť rokov. O svojich koníčkoch hovorí takto: „Dom som už vystaval, s tým ja mám už pokoj. Môj hlavný koníček je teraz záhrada. Stromčeky, kriky. A kosenie trávy. Prednedávnom som nakúpil kurčatá a kačky, vo voľnom čase sa venujem chovateľstvu. Baví ma to, je to fajn relax.“ (Úsmev.)

Marek Aron a Jaroslav Kmec

O ich nadriadenom Ing. Danielovi Strelcovi sme vo Vodnom žurnáli už písali, a tak len stručne pripomeňme, že má 58 rokov, narodil sa v Lipanoch, detstvo prežil v Brezovici, kde sa nachádzajú kvalitné zdroje pitnej vody zásobujúce Prešov a možno práve to ho inšpirovalo k tomu, že sa neskôr stal vodárom a tomuto krásnemu povolaniu zasvätil svoj život. V prešovskom závode prešiel

mnohými funkciami - bol pomocným majstrom, dispečerom i referentom a od roku 1988 je vedúcim strediska vodovodov Prešov, ktoré zabezpečuje dodávku pitnej vody pre krajské mesto a v podstate pre celý okres Prešov.

Prácu strediska možno podľa jeho slov rozdeliť na cyklické a necyklické činnosti. Tie prvé, to sú systematicky sa opakujúce práce týkajúce sa kompletnej údržby na rozvodnej sieti, čiže pravidelná kontrola všetkých objektov - od vodojemov, prírodných a zásobných radov cez armatúrne šachty, hydranty a šupátka až k jednotlivým vodovodným prípojkám. Druhou časťou činnosti strediska je tzv. necyklická údržba, čiže odstraňovanie porúch, drobné opravy, malé investičné akcie, ale aj budovanie nových prípojek či naopak - odpájanie neplatičov.

Vrátiť sa k starému školstvu!

Na svojich dvoch podriadených nedá Ing. Strelec dopustiť: „Jaroslav Kmec patrí k ťahúňom na stredisku a Marek Aron, ktorý je od neho mladší, ho už začína dobiehať. Ale aby som to zhrnul, obaja sú skúsení vodári, pracujú samostatne - nemusím ich dirigovať, usmerňovať. Bodaj by som mal viac takých, ale oveľa mladších! Starí vodári postupne odchádzajú a nemáme ich kým nahradiť, o vodárčinu nie je medzi mladými záujem.“

Ako ďalej dodal, teraz v posledných rokoch mali síce budúci inštalatéri odbornú prax aj v prešovskom závode VVS, ale po vyučení ani jeden neprišiel pracovať do vodární. Ani jeden!

„Naše školstvo prešlo v uplynulých desaťročiach mnohými zásadnými reformami, ale nevedlo to k jeho zlepšeniu. Predtým učni najmä v poslednom ročníku už fakticky riadne pracovali, síce pod neustálym odborným dohľadom, ale už pracovali vo fachu! Aj títo dvaja moji montéri tým prešli, za prácu dostali zaplatené, hoci nie veľa, ale už boli hrdí na svoje remeslo a na to, že si popri škole oficiálne privyrobia. Aj takto si utvárali vzťah k budúcemu pracovisku. A toto teraz chýba. Osobne si myslím, že po desaťročiach experimentov by sa mal vrátiť späť ten starý, vekmi osvedčený systém učňovského školstva.“

(fur.)

Foto: Marián Horňák

Vtipy

Viete prečo leje blondínka do počítača vodu?

Aby mohla surfovať po internete.

„U nás Vás naučíme výborne plávať už na prvej lekcii!“

„Ako to dokázate?“

„Súčasne so žiakmi vpustíme do vody aj krokodíly.“

Stretnú sa dve dáždovky. Ta prvá hovorí:

„Kde máš manžela?“

„Ale, vytiahli ho na ryby.“

Boháč nemá čo robiť, tak sa rozhodne, že po čase opäť vyrazí na ryby. Čo sa však nestane, chytí zlatú rybkú. Rybka sa na neho chvíľu pozerá, nič nehovorí. Boháč pozerá zase na ňu, premýšľa a po chvíľke hovorí:

„Tak povedz, čo by si chcela?“

„Mami, môžem sa ísť kúpať do mora?“

„V žiadnom prípade, sú príliš veľké vlny.“

„Ale ocko sa kúpe!“

„Ocko môže, ten má uzavretú vysokú životnú poisťku.“

Ide chlap okolo rieky, v ruke má kapsu a počuje rev topiacej sa ženy: „Pomóóóc, ja neviem plávať!“ Tupo sa pozrie na topiacu sa a vraví: „Ja tiež neviem plávať a nerobím kvôli tomu taký krik!“

Osemsmerovka

Viete ako spoznáte naozaj hlúpu blondínku?

Keď jej povie, že voda je studená a ona si vezme (odpoved v osemsmerovke)!

A	D	O	R	Í	R	P	D	V	O
I	J	J	O	R	T	S	Í	R	P
S	P	O	L	O	Č	N	O	S	Ť
I	V	O	D	O	M	E	R	O	M
M	A	N	A	L	Ý	Z	A	N	E
O	R	P	P	O	H	Á	R	É	C
K	E	P	R	A	M	E	Ň	Z	H
L	M	F	E	S	T	I	V	A	L
A	A	V	Č	A	K	R	Ú	B	Ó
K	K	R	A	J	I	N	A	Y	R

Použité slová:

analýza, bazén, búrka, chlór, festival, kamera, komisia, krajina, more, pohár, prameň, príroda, prístroj, spoločnosť, vodomér, čerpadlo

Vypátral som, ako sa dostať k dobrému zárobku. Stal som sa pátračom po sieti.

Nájdí 10 rozdielov

Chcete vedieť, čo pijete?

Potrebuje si dať urobiť rozbor vody?

Využite kvalitné služby akreditovaných laboratórií VVS, a.s.

Akreditované odbery a akreditované skúšky pitnej, surovej, podzemnej a odpadovej vody a kalov v súlade s normou **ISO/IEC 17 025:2005** vykonávajú laboratória:

Špecializované laboratórium vôd Košice – pracovisko Vodárenská 18

VVS, a.s., GR – ŠLV Košice, Komenského 50, 042 48 Košice
tel.: 055/79 24 440, 0911 968 267, e-mail: olga.halgasova@vodarne.eu

Laboratórium pitných vôd Michalovce – pracovisko Michalovce

VVS, a.s., GR – LPV Michalovce, Komenského 50, 042 48 Košice
tel.: 056/68 10 530, 0910 868 647, e-mail: gabriela.sabo@vodarne.eu

Laboratórium odpadových vôd Košice – pracovisko Vodárenská 18

VVS, a.s., GR – LOV Košice, Komenského 50, 042 48 Košice
tel.: 055/79 24 451, 0911 968 564, e-mail: gabriela.michlovicova@vodarne.eu

Laboratórium odpadových vôd Prešov – pracovisko Kendice

VVS, a.s., GR – LOV Prešov, Komenského 50, 042 48 Košice
tel.: 051/75 72 441, 0910 968 267, e-mail: ludmila.pekarovicova@vodarne.eu

Laboratórium odpadových vôd Humenné – pracovisko Humenné

VVS, a.s., GR – LOV Humenné, Komenského 50, 042 48 Košice
tel.: 057/78 70 563, 0903 360 032, e-mail: emilia.valkova@vodarne.eu

Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., poskytuje zákazníkom nasledovné služby:

1) Akreditované odbery vzoriek pitnej, surovej, podzemnej a odpadovej vody:

- odber vzoriek vyškolenými a odborne preverenými pracovníkmi
- doprava vzoriek vzorkovacími vozidlami s chladením a s kontinuálnym zaznamenávaním teploty počas transportu vzorky

2) Akreditované rozborý pitnej, surovej, podzemnej, odpadovej vody a kalov:

- fyzikálno-chemické a chemické rozborý pitnej, surovej, podzemnej a odpadovej vody
- mikrobiologické a biologické rozborý pitnej, surovej a podzemnej vody
- špeciálne anorganické a organické rozborý pitnej, surovej, podzemnej a odpadovej vody
- špeciálne rádiologické rozborý pitnej, surovej a podzemnej vody
- rozborý ťažkých kovov v kaloch

Služby poskytujeme na základe objednávky podanej v príslušnom zákazníckom centre, telefonicky (Call centrum), resp. písomne na adresu VVS, a.s., Komenského 50, 042 48 Košice, kde sa uvedie požadovaný rozsah analýzy. Bližšie informácie na www.vodarne.eu

LABORATÓRIÁ PITNÝCH VÔD

Brezovica: 055/79 24 519, 0911 500 404	Bukovec: 055/79 24 519, 0911 500 404
Michalovce: 056/68 105 30, 0910 868 647	Rožňava: 055/79 24 519, 0911 500 404
Stakčín: 055/79 24 519, 0911 500 404	Svidník: 055/79 24 519, 0911 500 404
ŠLV Košice: 055/79 24 440, 0911 968 267	

LABORATÓRIÁ ODPADOVÝCH VÔD

Humenné: 057/78 70 563, 0903 360 032	Prešov: 051/75 72 441, 0910 968 267
Košice: 055/79 24 451, 0911 968 564	Rožňava: 055/79 24 518, 0910 868 642
Trebišov: 055/79 24 518, 0910 868 642	e-mail: uchtc@vodarne.eu